

Espesyal a Report:

NADARA TI "BARO A PILIPINAS" TI REHIMEN A US-MARCOS

Report Maipapan iti Kalintegan ti Tao
(Disiembre 1, 2023-Hunio 30, 2024)
Edisyon nga Iloko

Pakauna

Iti napalabas a dua a tawen ti rehimen US-Marcos iti poder, awan ti naan-anay a naimarka iti panagturay na no di ketdi kimmario pay ti ranggas iti umili a Pilipino ken pannakairurumen ti kalintegan ti tao. Tapno makita ti ladawan dagitoy a kaso ken mapabileg ti kampanya para ti hustisia, impablaak ti Ang Bayan (AB) daytoy a report iti kasasasad ti karbengan-tao iti pagilian.

Daytoy nga report ket naadaw iti impormasyon nga inurnos ken nasukimat ti AB mainaig kadagiti kaso a panaglabsing ti karbengan ti tao nga inaramid ti Armed Forces of the Philippines (AFP), Philippine National Police (PNP) ken dadduma pay nga armado nga ahente ti rehimen US-Marcos manipud Disiembre 1, 2023 inggana Hunyo 30 ita nga tawen. Maikatallo daytoy iti serye dagiti report iti karbengan ti tao nga inruar ti AB iti uneg ti agdama nga rehimen. Iladladawan daytoy ti kinakaro ti ranggas nga linak-am ti umili a Pilipino iti napalabas a pito nga bulan, iti uneg ti agtultuloy nga kampanya ti panangidadanes ken kontra-insurhensiya ti rehimen US-Marcos.

Kapada iti napalabas, adu nga kaso iti kaaw-awayan ti saan a naireport maigapu iti rigat nga maipatulod dagiti report dagiti yunit nga sumangsango iti nakakaro ng operasyong militar. Dagiti sumagmamano a kaso nga naisurat ket insidente laeng ken saan nga naibaga ti bilang dagiti biktima.

Saan a naibilang ditoy nga report dagiti kaso a pammapatay iti uneg ti "gera kontra-droga" nga intultuloy ti rehimen Marcos. Saan met a nataming iti agdama nga report ti adu a panaglabsing ti karbengan ti tao dagiti umili nga Moro a gagangay nga saan a maipabpablaak iti publiko.

Inusar ti AB daytoy a report ti international a pagbasaran ti panangtantiya ti bilang dagiti biktima ti panagbakuit ken militarisation, ken ti bilang dagiti apektado nga ubbing.

"Baro a Pilipinas:" Pangkalub ti nadara a rekord

Idi enero, opisyal nga inrusuat ti rehimen a Marcos ti pampulitika a kampanya ken islogan a "Baro a Pilipinas". Ti kampanya nga indoktrinasyon ti "Baro a Pilipinas" ket saan a naiduma iti "Baro a Kamimongan (bagong lipunan)" ti diktador nga amana nga inusar para ilemmeng dagiti panagabusu na idi panawen ti linteg militar ken papin-tasen ti imahe ti tirania a panagturay. Iti likudan dagiti engrande a konsi-erto ken piesta, napnuan dara kadagiti ima ni Marcos Jr.

Ti "Baro a Pilipinas" ni Marcos ket al-allilawen na dagiti umili ti a Pilipi-no kadagiti ilusyon ti napintas " a masakbayan. Iti kinapudno, awan iti uray ania a pundamental a "baro" iti manangidadanes ken mananggun-daway a malakolonyal ken malapyudal a sistema iti Pilipinas. Agtultu-loy da a manggundaway iti kinabaknang ken panagturay babaen kada-giti instrumento ti terorismo ti estado.

Nayon daytoy, nagitakder met ni Marcos ti Special Committee on Hu-man Rights Coordination iti bisa ti Administrive Order No. 22 idi Mayo. Sigun iti linteg, agserbi a "taga-koordina" kadagiti asunto ti karbengan ti tao iti komite. Daytoy ket maysa a desperado a panangikagumaan a ma-ngikkat ti nakaay-ay a kasasaad ti kalinteg ti tao iti pagilian.

Kabayatan nga agpampamarang, sibubuvelo nga ipatpatungpal ti AFP ken PNP ti narugit a todo-gera maibusor ti umili a Pilipino iti syudad ken kaaw-awayan. Iti bala-bala ti National Security Policy (NSP) 2023-2028, agtultuloy a nainget ti pasismo ken terorismo ti estado, panagpa-rintumeng na iti imperyalismo a US ken panangparmek kadagiti puersa a patriotiko ken demokratiko.

Iti laksid ti maul-ulit nga ibagbaga ti US, AFP ken Marcos mainaig iti "pannakaibaw-ing" ti puersa iti pagilian manipud iti "internal a depensa" agturong ti "eksternal a depensa" gapu kano ta "nakapsuten" wenno "maparmeken" ti New People's Army (NPA), agtaltalinaed ti kaaduan nga puersa ti AFP iti aw-away ken kadagiti larangang gerilya. Ul-uliten-na met laeng nga ibagbaga a pito a nakakapsut laengen ti nabatbati a

larangang gerilya, ngem ribu-ribo dagiti pwersa ti militar, pulis ken paramilitar pay laeng ti patpatignayen para iti kampanya kontra-insurhensiya.

Pinasakop ti rehimen ti amin nga aspeto ti gimong—manipud ekonomia inggana iti aglawlaw—iti bala-bala ti "nailian a seguridad" a nangpadakkel iti papel ti militar ken dagiti ahensiya a panseguridad iti panangpataray ti reaksyunaryo nga estado. Uray dagiti plano iti panagsango ti kalamidad ken El niño a penomenon ket iturayan ti ahensiya ti panseguridad. Iturayan ti AFP dagiti sibilian nga ahensiya ken dagiti lokal a gobierno inggana tukad barangay babaen ti National Task Force-Elcac.

Inusar ni Marcos ti Anti-Terrorism Law ken Terrorism Financing Prevention and Suppression Act tapno lappedan ken pagulimeken dagiti kritiko ken agsarsarita a kontra iti rehimen ken uray dagiti ordinaryo nga umili.

Punpuntiriaen iti rehimen iti tinudingan na a "dagiti ligal a prente ti CPP-NPA-NDFP" tapno iti kasta ket "isardeng ti rekrutment" putden ti gubuyan

ti pondo ken labanan ti propaganda." Kagiddan daytoy ti malisyoso a panangisilpo kadagiti aktibista iti armado a tignayan o Red tagging tapno ikkan ti rason ti naranggas a panangatake kadakuada.

Iti kaaw-awayan, impauneg iti nakaro a militarisasyon ken panangsakup kadagiti komunidad iti babaen dagiti *focused military operation* (FMO)

ken panangsakup kadagiti baryo iti linged ti Retooled Community Support Progam (RCSP). Kadagiti operasyon daytoy, dagiti sibilian ken mannalon ti kangrunaan a puntiria ti ranggas militar ken pannakaidadanes. Kagiddan daytoy ti awan sarday na nga panagbomba, istraping ken panangkanyon kadagiti katalalonan ken bantay nga mangpeligro iti biag dagiti sibilian ken mangdadael iti aglawlaw.

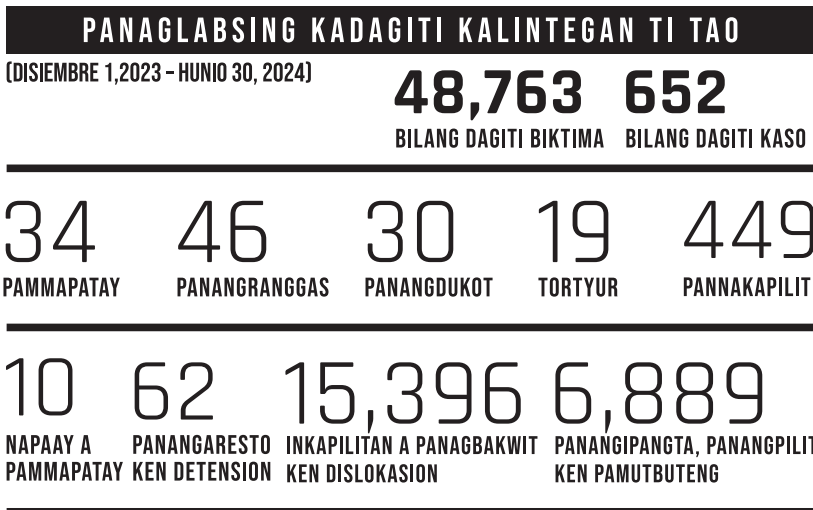
Intuloy met ti rehimen dagiti "lokalisado a panagtutungtong maipapan ti kappia" ti NTF-Elcac nga awan sabali no di nga kampanya ti panangbutbuteng, pilit a "panagpasurender" kadagiti sibilian ken korapsion iti pondo ti umili. Agtultuloy met ti di nainkalinteg a panangsalungasing ti estado kadagiti paglintegan ti gubat iti porma ti inggagara a panangpapatay kadagiti sugatan a mannakigubat, panangpapatay kadagiti sibilian iti "peke nga engkuentro" ken panangparigat iti intero a komunidad kadagiti panawen ti kombatan nga operasyon.

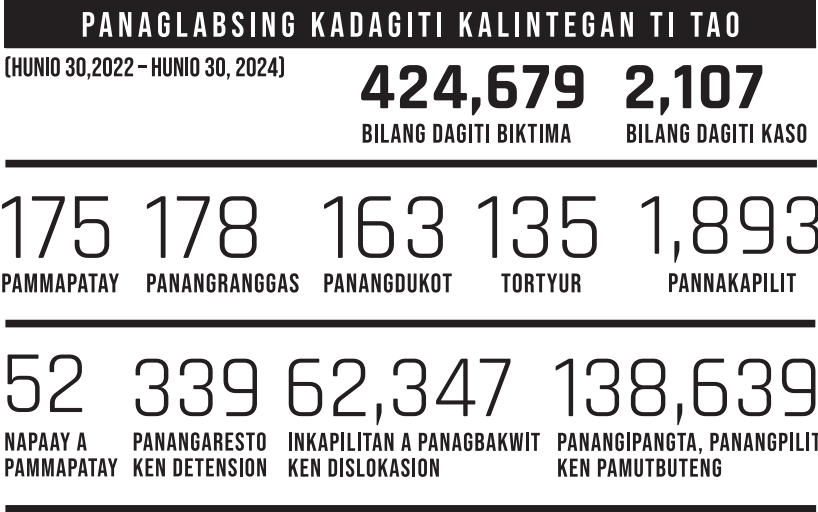
Dagiti panaglabsing ti karbengan ti tao

I ti rekord ti Ang Bayan, 48,763 ti nagbalin a biktima dagiti panaglabsing ti karbengan ti tao ti rehimen a US-Marcos manipud Disiembre 2023 inggana Hunyo. Nailista ti AB nga 652 kaso (o tallo a kaso ti inaldaw) dagiti panaglabsing iti karbengan ti tao ti intero a pagilian. Sumagmamano kadagiti biktima ket nakapadas ti 2-3 kaso a panaglabsing ti karbenganda a kas tao. Kaaduan a nailista iti bulan ti Enero (144 kaso).

Iti abereyds, adda ti saan a nababbaba ti uppat a biktima ti pampulitika a pammapatay kada bulan. Adda maysa a biktima ti panangdukot kada lawas ken saan a bumaba ti maysa a biktima ti tortyur kada dua lawas. Nairekord ti AB iti 32 biktima ti panangipangta, pammutbuteng ken intimidasyon kada aldaw. Saan a bumaba iti 15,396 ti nagbalin a biktima ti inkapilitan a panagbakwit ken panangpapanaw gapu ti okupasyon ti militar iti kaaw-awayan.

Iti dua a tawen ti rehimeng Marcos iti poder, nailista met ti 2,107 bilang dagiti kaso nga no sadino ket saan a bumaba iti 424,679 ti bilang dagiti biktima. Iti abereyds, adda 580 biktima a pananglabsing iti karbengan ti tao kada aldaw ti naudi a dua a tawen.

Pammapatay, napaay a pammapatay ken tortyur

Saan a bumaba iti 34 ti biktima ti pampulitika a pammapatay iti intero a pagilian iti napalabas a pito a bulan. Dandani amin a pammapatay ket parparuaren ti AFP a peke nga engkwentro wenno parparbo a labanan, a dagus a tinubngar dagiti pamilya ken bumaryo. Nakaro a panaglabsing dagitoy iti international a makatao a linteg (IHL) ken dagiti pagalagadan ti gubat.

Tapno pagparangen a natay iti engkwentro, sukatan ti kawes dagiti biktima, ikkan ti armas, bala ken dadduma pay a ramit militar dagiti bangkay, ken ipaidda iti kapitakan. Kasla iti napalabas, agtultuloy ti panangala ti militar kadagiti litrato dagiti bangkay tapno ipakaammo iti social media ken pagpiyestaaan dagiti trolls da, maikaniwas iti pagalagadan ti IHL.

Mayorya kadagiti kaso ket nairekord iti panawen nga agirusrusuat kadagiti FMO ken RCSP dagiti soldado ken pulis kadagiti komunidad. Dagiti pammapatay ket maiyannurot iti plano ti rehimgeng Marcos a "gibusan a rebbeken" ti soldados ti umili iti pagilian. Dagiti soldado iwarwaras da dagiti estoria ti "panagballigi da" tapno agparang a naabak dagiti umili ken hukbo da.

Iti sumagmamano a panawen, naipadamag nga nakausar ti droga dagiti soldado nga agar-aramid ti pammapatay. Ar-aramaten ida ti AFP a mangipatungpal kadagiti nakaam-ames a krimen a maibusor iti umili ken mangpakaro ti kinaranggas da.

Kaaduan kadagiti mannalon (26) iti pinatay. Maysa kadagiti pinatay ket agtawen 16 nga estudyante. Kadagiti biktima, innem ti hors de combat (dagiti kombatant nga awan kabaelan a lumaban gapu ta sugatan ken addaan sakit). Kaaduan ti pinatay iti Negros Occidental (10), Sumaruno iti Sorsogon ken Masbate nga addaan sagli-lima a biktima. Naipadamag ti maysa a kaso ti masaker idia Bohol.

Panangpatay iti nataengan. Innala idia pagtaengan da ken impan iti waig tapno patayen ti agasawa a da Pedro Regala, agtawen 78, ken Florencia Regala, agtawen 67, dagiti pwersa ti 2nd IB idi Pebrero 5. Agnanaed dagiti agasawa iti Barangay Toboran, Cawayan, Masbate. Kalapasan a pinatay, sinuotan ida ti ammo pouch ken pinaruar a natay iti engkwentro. Imbalandra iti kapitakan dagiti bangkayda ken impaskil ti litrato iti social media nga dagiti "terorista."

Ladawan ti agasawa a Regala.

Awan pilpilien a pampapatay. Magmagna laeng ti 39 tawen na nga ni Arnel Espiritu idi palto-paltogan ti 31st IB idi Hunyo 20, alas-4 iti parbangon. Napasamak ti krimen asideg ti kampo dagiti soldado iti sentro ti Barangay Gogon, Donsol, Sorsogon. Dagus a natay ti biktima.

Masaker idiaiy Bohol. Minasaker dagiti elemento ti 47th IB ken PNP-Bohol ti lima a hors de combat a nalabaga a mannakigubat idiaiy Bilal, Bohol. Sibibiag a natiliw da Domingo Compoc, Hannah Cesta, Parlito Historia, Marlon Omosora ken Alberto Sancho iti balay a nagsardengan da idiaiy sitio Matin-ao 2, Barangay Campagao iti bigat ti Pebrero 23.

Basar kadagiti nangpaneknek, pinagkaradap da iti kapitakan ni Cesta. Kabayatan nga, ni Compoc nga agtawen iti nasurok 60 ken adaan an-annayen a sakit nga arthritis ket tinortyur a sisasango dagiti residente iti baryo. Tinagbat iti tengnged ken tiyan. Nagwaras kadagiti umili iti Bohol ken social media ti maysa a ladawan ni Compoc, iggem ti likod na ti maysa ng soldado, kasla naigalut ti ima iti likod. Malasin a limed a naala ti ladawan. Pinaruar ti militar a "limmaban" ti lima kabayatan nga "iserserbi" ti mandamyento de aresto.

Ladawan ni Domingo Compoc a sibibiag a natiliw dagiti soldado ti 47th IB.

Nairekord met ti Ang Bayan ti walo a kaso ti napaay a pampapatay iti Kalinga, Nueva Ecija, Aurora, Albay, Sorsogon, Negros Occidental ken Samar. Dagiti yunit ti militar nga agop-operasyon ti nagaramid kadagitoy a kaso, iti butengda a maunaan, awan sarday a panangpaltog ti sia-sinoman a masabsabat iti bantay wenno dalan. Karaman kadagiti biktima

ma ti maysa nga uppat a bulan ti sikogna.

Saan met a bumaba iti 19 ti nakalak-am ti tortyur iti ima dagiti soldado. Siyam kadagiti biktima ti tortyur ket pinapatay dagiti berdugo a militar. Pakaibilangan dagiti biktima ti dua a masakog a nalabaga a mannakigubat a tinortyur ken pinarigat idi matiliw. Ti sumagmamano kadagiti biktima ti tortyur ket dagiti mannalon a nagpupudutan dagiti soldado kabayatan nga agop-operasion.

Mannalon, imbitin nga nakingngato ti saka na. Maibilang kadagiti biktima ti maysa a mannalon nga tiniliw ti 46th IB, ginalutan ken imbitin a nakingngato ti sakana iti maysa a barangay iti ili ti Jia-bong, Samar iti saan a naibaga a petsa ita nga tawen. Pinilit isuna dagiti soldado nga aminen na nga adda pakainaigan na iti NPA. Kalpasan na ket pinapan ti mannalon iti kampo militar iti ili ti Calbiga. Awan iti uray ania a nagbalin a sungsubatan dagiti soldado ti krimen da.

Panangaresto, panangdukot, ken panagipangta, panangpilit, ken intimidasyon

Nakapagrekord ti AB ti 33 kaso ti arbitrario a pannakaresto ken detensyon iti saan a bumaba iti 62 a biktima. Kaaduan kadagitoy ket dagiti mannalon. Maibilang da iti saan a bumaba a 755 balud a politikal iti pagilian segun iti rekord ti grupo a Karapatan. Kadagiti balud politikal, 103 ti inaresto ken imbalud iti uneg ti rehimen a Marcos. Ti 102 kadagiti balud politikal ket nataenganen, 90 ti addaan sakit, kabayatan nga addaan 15 a miyembro ken istap ti National Democratic Front of the Philippines. Adda ti 147 a babae ken uppat a menor de edad.

Iti naglabas a pito a bulan, dagiti ilegal nga inaresto ket inakusaran ti naduma-duma nga parparbo a kaso tapno pagbayagen iti uneg ti pagbaludan. Dadduma kadakuada ket nakapadas ti saan a nainkalinteg an a

pannakaitantan ti pannakaproseso dagiti dokumento dagiti korte tapno saan a makaruar a dagus. Sumagmamano kadakuada, nangruna dagiti adda iti probinsiya, ket nakabalud laeng kadagiti kampo militar nga awan dagiti legal basaran.

Pannakaaresto ti maysa a nataengan. Inaresto dagiti pulis ken militar ni Ademar Anciero Etol, 64 tawen na, iti Barangay Balingasan idiy Siay, Zamboanga Sibugay idi Enero 25 kalpasan nga nireyd dagitoy ti pagdagdagusan na a balay. Inakusaranda ni Etol kadagiti kaso ti pampapatay, ken illegal possession of firearms. Ni Etol ket naggapu iti San Isidro, Davao del Norte ken inakusaran ti militar a Nalabaga a mannakigubat ti NPA.

Mayo Uno 6. Innem nga agtutubo nga aktibista ti naranggas nga inaresto dagiti pulis idi Mayo kabayatan nga agirusrusuat ti protesta iti embahada ti US. Inawagan a Mayo Uno 6, bimmayag iti pagbaludan dagiti innem gapu iti inggagara a panangitantan ti korte ti panangiproseso kadagiti piyansa ken kaso. Nakaruar da maysa a lawas kalpasan a naaresto.

Panangaresto dagiti pulis ti maysa a rali-ista nga karaman iti Mayo uno 6.

Sentensia a nagbasol iti kaso a rebellion. Sinentensiaan ti Taguig Regional Trial Court a nagbasol ni Maria Salome-Ujano, 67, iti kaso a rebellion idi Mayo. Iti desision ti korte, dinusa ni Ujano ti 10-17 ta-wen ken uppat a bulan a pannakabalud na. Pinabasol a karaman ni Ujano iti maysa nga engkwentro ti BHB maibusor kadagiti soldado ti gobierno idia Quezon a napasamak idi Nobiembre 2005. Saan na nga inamin, ken inrupir na nga isuna ket maysa nga mangilablapan ti karbengan dagiti ubbing.

Detension kadagiti migrante a Pilipino. Nairekord iti napalabas a dua a bulan ti dua a kaso ti detension kadagiti migrante a Pilipino a nagawid iti Pilipinas. Idi Disiembre 7, 2023 ket nasurok dua oras nga idinetine iti Ninoy Aquino International Airport iti Metro Manila ti Filipina-Swiss nga aktibista a ni Edna Becher idi simmangpet iti pagilian tapno bumisita kadagiti kakabagian na. Pinagsublida idia Switzerland gapu ti rason a "blacklisted" isuna gapu kano kadagiti aktibidad na "kontra-gobierno". Kastoy met laeng ti napasamak ni Marikit Saturay manipud iti The Netherlands idi agpasyar isuna iti Pilipinas idi Marso 7.

Nairekord met ti AB iti maudi a pito a bulan ti 30 biktima ti pannakadukot. Dagiti kaso ti pannakadukot ket addaan galad iti nalawag nga intension ti estado nga inranta nga ilemmeng ti biktima ken ilibak nga ad-da iti kustudiya dagitoy. Ti dadduma kadagiti biktima ket natayen nga inruar ti estado kalpasan ti sumagmamano a panawen a napukaw, weno sadino ket naibalud gapu kadagiti parparbo a kaso weno pinaruar a nag-surender a miyembro ti hukbong bayan.

Imparang da Eco ken Jak.

Dinukot dagiti pwersa ti estado dagiti aktibista a mangsalsalaknib iti aglaw-law nga da Axielle "Jak" Tiong ken Francisco "Eco" Dangla III idia Barangay Polo, San Carlos City, Pa-

Francisco "Eco" Dangla III

Axielle "Jak" Tiong

ngasinan idi Marso 24 iti alas-8 ti rabii. Basar kadagiti nangpanek-nek, dinukot ti dua kalpasan nga lappedan ti maysa nga lugan (SUV) ti traysikel a nagluganan da. Dua inggana tallo katao manipud iti SUV ken maysa pay a nakasakay iti motorsiklo ti nangbugbog ken nangisakay kadakuada iti lugan. Gapu iti napartak a panangirupir, naiduron dagiti pwera ti estado nga iruar ti dua idi Marso 27.

Dinukot ken pinaruar nga "simmurender". Nalawag nga naala ti CCTV ti panangdukot ti armado nga ahente ti militar ken pulis iti kabsat ti lider ti pesante idia Sorsogon, ni Jose Marie Estiller idia Santo Tomas, Batangas idi Pebrero 20. Iti bidyo, magmagna nga agsubli iti pagdagdagusanna nga balay ni Estiller, idi dagus nga linaw-law ti lima a lalaki ken kinaladkad nga inyadayo. Idi Pebrero 23, pinaruar ti 903rd IBde nga ni Estiller ket nangato nga opisyal ti BHB ken "sumurender" kadakuada.

Nakapagrekord met laeng ti AB iti saan a nababbaba iti 6,889 a biktima ti panangipangta, pananglipit ken intimidasyon. Kangrunaan nga inaramat ti rehimen iti napalabas a bulan iti panangakusar iti "terrorism financing" tapno gipiten dagiti aktibista, dagiti mangtartarawidwid ti karbengan ti tao ken uray dagiti development workers.

Ad-adu pay ti bilang dagiti biktima no mairaman ti rinibu nga imparada ken inkapilitan a "pinasurender" ti militar kas miembro o tagasuporta ti BHB iti syudad ken kaaw-awayan.

Kadagiti kaso ti "panagpasurender" masansan dagiti gundaway nga inusar ti militar ti panangiwaras ti ayuda tapno mangala ti litrato dagiti residente ken kalpasan na ibagada nga dagitoy ket nagsurender.

Panangikaso iti "terrorism financing o pondo ti terorismo". Iti naudi nga rekord ti grupo a Karapatan, saan a bumaba iti 112 ti inakusaran iti Department of Justice ti kaso a "terrorism financing", karaman iti 59 nga agtrabtrabaho para iti panagduras. Saan a bumaba iti 21 a non-government organization iti inakusaran iti kapada a kaso. Kadagiti naidarum, 32 ti agdama a nakabalud.

Iti padron dagiti kaso, punpuntiraien ti rehimen dagiti organisasyon ken ak-akusaran daytoy a mangmangted iti pondo ti rebolusyonaryo a tignayan. Naibasar iti panang-gipit ti National Security Plan 2023-2028 ken National Anti-Money Laundering, Counter-Terrorism Financing ken Counter-Proliferation Financing Strategy (NACS) 2023-2027. Nabukel ti NACS umannatop iti inruar ni Marcos nga bilin ehekutibo (EO 33) idi July 4, 2023. Nakalanad iti mismo NSP ti plano "papiagsaen ti aksyon maibusor kadagiti ligal a prente ti CPP-NPA-NDF tapno putden ti gubuyan ti pinansiya." Iti NACS, binukel ti espesial a komite nga mangisampa ti kaso iti "terrorism financing" iti gandat ti rehimen a maikkat iti "grey list" dagiti pagilian nga napek-lan ti *money laundering*. Idauluan ti NICA ti espesial nga grupo para iti panangisampa ti kaso. Ti NICA Ti tumaktakder nga kalihiman ti Anti-Terrorism Council ken nakatugaw met daytoy iti Anti-Money Luandering Council nga arbitrario nga mangiserserra kadagiti akawnt iti bangko dagiti target nga indibidual ken organisasyon.

Dua kadagiti kaso ti *terrorism financing* dagiti agtutubo a mangilab-laban ti kalintegan ti tao idia Quezon, da Paul Tagle ken Fritz Labiano idi Abril. Naidarum da gapu iti panagtulongda kadagiti balud iti politika a da Rowena Dasig ken Miguela Piniero idi Hulyo 2023. Inakusaran ti 85th IB iti "terrorism financing" kalpasan a nangted da iti ₱500 ken taraon kadagiti balud politikal.

Pananglipit kadagiti kabagian dagiti martir. Simmango ti awan kapada na nga panangparigat kadagiti kabagian dagiti nag-martir a nalabaga a mannakigubat kabayatan nga al-alaenda ti bangkay dagiti ipatpateg da iti biag. Kas pangarigan daytoy ti panangparigat ti 59th IB kadagiti pamilya dagiti nagmartir idia Tuy, Batangas idi Hunyo. Saan a dagus a naala dagiti pamilya dagiti bangkay ti dua nagmartir gapu iti inggagara a panangitantan ti PNP, Tuy ken 59th IB, interogasyon ken pammutbuteng kadagiti pamilya. Iti napalalo a panagbuteng ken pananglipit, saan a naiyawid iti pamilya ti bangkay ti maysa a nagmartir.

Iti kapada a panawen laplappedan dagiti pulis ti pannakaimbestiga ken otopsia ti bangkay dagiti nagmartir. Saan met a sumagmamano dagiti gundaway nga uray ti lamay ken punpon ket buriboren dagiti soldado.

Humanitarian Mission ti Karaptan-Southern Tagalog idiay Tuy, Batangas.

Ti ranggas militar kadagiti komunidad

Iti nagan ti nadawel a panggep nga gibusan a "rebbeken" ti rebolusyonaryo a tignayan iti kaaw-awayan wenno saan ket "pagtalinaeden" ti nangun-od a balligi ken deklarasyon nga "insurgency free" kadagiti probinsiya, saksakupen dagiti operasyon kombat ti AFP ken PNP ti adu a komunidad iti kaaw-awayan. Agtultuloy a nakapakat ti bata-batalyon a pwersa ti militar ken pulis iti adu a komunidad dagiti mannalon ken nailian a minorya.

Nairekord ti AB nga di bumaba iti 15,396 ti biktima ti pwersado a panagpabakwit, dislokasyon iti napalabas a pito a bulan. Naapektaran met ti ilegal a panagusar dagiti soldado ti AFP kadagiti sibilyan nga istruktura kadagiti sentro ti populasyon nga addaan ti Bilang a 2,267 katao karaman dagiti ubbing.

Iti kabuklan, nailista ti AB iti 63 a kaso ti panagbomba manipud iti tangatang, istraping ken panagkanyon idiay Abra, Kalinga, Ilocos Sur, Cagayan, Nueva Vizcaya, Aurora, Nueva Ecija, Quezon, Camarines Sur, Northern Samar, Capiz, Iloilo, Negros Occidental ken Bukidnon. Nasurok 13,000 katao ti biktima.

Panangabusu ti karbengan dagiti babbai ken ubbing

Awan ti sansantuen ti AFP ken PNP iti narugit a gera kontra-insuhensiya daytoy maibusor ti rebolusyonaryo a tignayan. Iti naduma-duma a parte ti pagilian, adu dagiti ubbing ken babbai ti nagbalin a biktima dagiti operasyon ti militar ken napeklan a target dagiti panakaramay ti estado.

PANAGLABSING KADAGITI KARBENGAN TI UBBING

(DISIEMBRE 1, 2023 – HUNIO 30, 2024)

2,137

PANANGIPANGTA, PANAGPILIT, INTIMIDASYON

17,701

BILANG DAGITI BIKTIMA

5,255

PANAGBOMBA ITI TANGATANG, ISTRAPING KEN PANAGKANYON

1

PAMMAPATAY

Nadagdagsen nga amang iti panangabusu ti karbengan dagiti ubbing ken kababaihan. Batay iti Declaration on the Protection of

5,802

INKAPILITAN A PANAGBAKWIT KEN PANNAKAPANAW

5

PANANGARESTO KEN DETENSION

Women and Children in Emergency and Armed Conflict ti United Nations General Assembly idi Disiembre 14, 1974, ket maysa a Krimen iti gubat iti "amin a porma ti panangirurumen ken panangranggas ken saan a makatao a panangtrato kadagiti babbai ken ubbing, karaman ti panangibalud, tortyur, pammaltog, adu a panangaresto, kolektibo a panang-

dusa, panangperdi ti pagnaedan ken inkapilitan a panangpabakwit, nga napasamak kadagiti panawen ti operasyon ti militar dagiti pwersa a magigububat (bilang 5)."

Iti rekord ti AB, maysa a menor de edad ti pinatay dagiti soladado kabayatan a ginasut iti biktima ti inkapilitan a panagbakwit ken dislokasyon bunga ti awan sardeng a pammaltog, panagkanyon ken panagbomba iti asideg dagiti komunidad da.

Pammapatay 16 tawen na. Pinatay ti 7th IB ti 16 tawen na nga estudyante nga ni Eusibio Cranzo, am-ammo isuna a Kuni Cuba, idi Hunyo 9 idia Siteo Kiluding, Barangay Kiadsam, Sen. Ninoy Aquino, Sultan Kudarat. Basar iti report, madama nga agawid ni Cranzo kakuyog ti kabsat na ken dua a gayyem na idi masabat da dagiti agop-operasyon a yunit ti 7th IB. Natamaan a dagus ni Cranzo iti panagpaltog dagiti soldado, kabayatan a nakataray ti tallo a kadua na iti asideg a kamaisan.

Panagaresto iti maladaga. Iti saan a naibaga a petsa idi Mayo, inaresto dagiti pwersa ti estado ni Baby Arnejo ken ti anak na a maladaga idia Barangay Madao, Uson, Masbate. Akakusaranda isuna nga miembro ti BHB uray no inrupir dagiti residente a sibilyan ni Arnejo ken nabayagen ang agnanaed iti naibaga a baryo. Pinadas dagiti pulis nga ilibas ti maladaga ni Arnejo ngem nalappedan dagiti bumario. Gapu iti panangikagumaan dagiti residente, naipan iti nasayaat a kustudia ti maladaga kabayatan a nakabalud ti ina na.

Nairekord met ti AB ti uppat a kaso ti panangrames ken sekswal a panagabusu maibusor kadagiti babbai. Nairekord dagitoy a kaso iti Batangas, Northern Samar ken Metro Manila. Kabayatan na, maysa a masikog ti pinalto-paltogan ti AFP idia Aurora.

Panagabusu kadagiti asawa dagiti balud iti politika. Idia National Bilibid Prison iti Muntinlupa City, impatungpal dagiti pulis ti body ken strip search kadagiti asawa a babai dagiti detenido politikal. Kadagiti strip ken cavity search dagitoy, pinaikkat ti kawes dagiti babbai ken mano beses nga pinagtil-ay. Gapu kano ta agbirokda ti

ilgal a droga, pinagpugit ken sinirip dagiti pribado a parte ti bagida. Gapu iti reklamo idi Mayo, impauneg iti imbestigasyon daytoy.

Pammaltog iti masakog. Pinatudoan ti bala ti AFP iti kalapaw a pagdagdagusan ti uppat a bulan ti sikogna nga ni Manilyn dela cruz ken kakabagian na iti Sitio Pinamaypayan, Barangay Umiray, Dingalan, Aurora idi Abril 21. Nasugatan ni dela Cruz iti pammaltog kabayatan nga tumartaray nga umadayo tapno saan a matamaan. Parparuaren dagiti militar a maysa nga engkuentro iti BHB ti napasamak. Ni dela Cruz ket maysa a Dumagat-Remontado nga tubo iti Tanay, Rizal. Kalpasan ti parparbo nga engkwentro, inaresto dagiti soldado ni dela Cruz ken sinampaan ti agsusukot a kaso pakairamanan ti panagpuor, panggep a pampapatay, direk asolt karaman ti *multiple murder* ken napaay a pampapatay.

Ladawan ni Manilyn dela Cruz kabayatan nga alaen dagiti soldado kalpasan a masugatan ti panangpaltog dagiti berdugo.

Pannakidangadang ti masa para iti karbengan-**tao**

Hustisia ti nagkaykaysa a pukkaw ti umili a Pilipino para iti amin a biktima ti panaglabsing iti karbengan-**tao** ti rehimen a US-Marcos. Kas paset ti panangirupir dagiti sektor ti karbengan ti **tao**, naduma-duma a langa ti pannakidangadang masa ti inrusuat ti napalabas a bulan.

Manipud kadagiti inaddang a ligal o ekstra-ligal, inggana iti armado nga aksyon ti BHB, agtultuloy a lumablaba ti umili para iti panangdepensa kadagiti karbengan ken pananggun-od ti hustisia. Inlantad, binatikos ken singsingiren da ni Marcos kadagiti pagalagadan ti panangidadan ken terorismo ti estado. Adda iti baba dagiti nalatak a pannakidangadang para iti panaglaba ti karbengan-**tao**.

International People's Tribunal 2024

Inrusuat ti International People's Tribunal 2024 idi Mayo 17-18, 2024, idiy Brussels, Belgium. Daytoy ket maysa a tribunal a mangikeddeng kadagiti akusasion iti krimen iti gubat ken panaglabsing iti internasional a makatao a linteg iti Pilipinas.

Dagiti akusado ket da Presidente Ferdinand Romualdez Marcos Jr, dati a Presidente Rodrigo Roa Duterte, iti Republika ti Pilipinas, Presidente Joseph R. Biden, ken ti Gobierno ti United States.

Ti sibubukel a tribunal inkeddeng na a nakabasol dagiti akusado iti amin a pammabasol iti krimen ti gubat ken panaglabsing iti internasional a makatao a linteg nga isu ti nailanad iti kaso (*indictment*).

Karaman ditoy dagiti kaso ti pampapatay ken panagmasaker kadagiti sibilyan, panangdukot, panangparparigat, ken sabsabali pay a panangranggas, saan a makatao, ken naulpit a panangtrato, panangraut maibusor iti sibilyan ken dagiti sanikua ti sibilyan ken dadduma pay.

Mangiruar ti tribunal iti kabuklan a desisyon nga aglaon kadagiti detal-yado a natakuan ken agtultuloy a subaybayan ti sitwasyon iti Pilipinas. Dagiti kopya ti desisyon ket ipatulod kadagiti akusado ken ipablaak para iti naduma-duma nga institusyon international ken interesado a partido.

IPT 2024 idia Belgium.

Dagiti legal nga balligi iti reaksyunaryo a korte

Numan pay bassit laeng a paset iti nakaad-adu nga kaso nga indatag kadagiti aktibista, progresibo ken kritiko, maragsakan dagiti amin sumopuporta ken demokratiko nga organisasyon ken sektor ti pangibasura dagiti korte ti sumagmamano kadagiti kaso daytoy. Iti napalabas a pito a bulan, saan a bumaba iti 11a kaso ti naibasura dagiti korte gapu iti kinnaan ti ebidensiya kadagitoy.

Mairaman ditoy ti panangibasura ti kaso nga illegal possession of firearms ken explosives maibusor iti lider -mannalon iti Cagayan Valley nga ni Isabelo Adviento idi Abril. Saan a nainkalintegang nga imbalud ni Adviento. Idi Hunio 20, nawaya-wayaan ni Datu Benito Bay-ao kalpaskan nga imbasura ti kaso a human trafficking nga impabasal kaniana idi 2001. Idiy Southern Tagalog, inbasura ti korte dagiti kaso ti terrorism financing maibusor ti dua nga aktibista ken maysa nga unyonista.

Panangtalmeg ti Korte Suprema kadagiti peggad ti *Red-tagging*

Iti maysa a desision a naisurat pay idi Hulyo 4, 2023, nga inpablaak idi Mayo 8, indeklara ti kangatuan a Korte Suprema nga ti *Red-tagging* wenna malisyoso nga adda pakainaigan dagiti sibilian iti armado a tignayan, ket pangta iti biag, waya-waya ken seguridad ti target a biktima. Ti desisyon ket mainaig iti pinaburan a petisyon para iti *writ of amparo* ni Seigfred Deduro, dati a representante ti Bayan Muna Party-list. Ti desisyon ti umuna nga gundaway nga inikkan ti korte ti ligal nga kaipapanan ken konsepto ti *Red-tagging* iti Pilipinas. Naibasar daytoy iti kapada a panangbigbig kadagiti report ti United Nations Human Rights Council.

Kabayatanna, inukom ti Korte Suprema idi Pebrero ni Lorraine Badoy-Partosa a "guilty" "indirect contemp" dati nga taga-pagsarita ti NTF-Elcac gapu iti panang-*red-tag* na ti maysa nga husgado idi 2002. Ti panangukom ket gapu ti panangipangta ni Badoy ken Judge Marlo-Magdoza-Malagar, Husgado ti Manila Regional Trial Court, nga nangibasura ti kaso nga insampa ti Department Of Justice tapno ideklara a terorista ti Partido Komunista iti Pilipinas ken New People's Army.

Fact-finding Mission ken Imbestigasion

Nagirusuat ti fact-finding mission dagiti grupo iti karbengan-*tao* iti Central Luzon idi Hunio tapno ammuen ti kinakaro ti pannakadangran dagiti mannalon a sibilian, mangmanged talon, kasta met dagiti ubbing nga imbati ti nalawa ken agsasaruno a terorista nga operasyon ti AFP kadagiti probinsiya ti Aurora, Nueva Vizcaya ken Nueva Ecija idi Mayo, ken Hunio.

Iti bangir dagiti pammutbuteng ken pananglipit, nairupir dagiti grupo nga makipatang kadagiti residente tapno ammuen ti kasasaadda. Nairussuat ti misyon kasaruno dagiti enkwentro ti BHB ken 72nd Division Reconnaissance Company idi Mayo 20 ken 21 kadagiti nasulineken a parte ti Dipaculao idia Aurora, Mayo 29 idia Maria Aurora, inggana iti nadara a panangpapatay ti 10 a nalabaga a mannakigubat idia Pantabangan, Nueva Ecija idi Hunio 26. Awan sarday ti inaramid da nga pinag-tudo ti bala ken bomba idia Alfonso Castañeda iti Nueva Vizcaya idi Hunio 20.

Pannakawaya-waya ti katataengan a balud iti politika

Kalpasan ti nagtultuloy a panangpursige ken panangirupir dagiti grupo ti karapatang-*tao*, nawayawayaan idi Hunio 30 ti katataengan a balud politikal iti pagilian nga ni Gerardo Dela Peña. Agtawen iti 85, isu ti katataengan kadagiti 755 a balud politikal iti pagilian. Naaresto ni dela Peña idi Marso 21, 2013. Inakusaran nga nagbasol ken nasentensiaan ti dusa a *reclusion perpetua* iti kaso a pampapatay iti likod ti nalawag nga awanan ebidensiya.

Ladawan ni Gerardo dela Peña kadua na ti anak na ken ni Fides Lim ti Grupong Kapatid.

Barikada kontra-demolisyon

Natibker nga tinakderan dagiti residente iti sitio Balubad, Barangay Anonas, Angeles City ti kalinteganda iti panagnaed manipud iti demolisyon dagiti pulis ken maton ti Clark Hills Properties Corporation. Manipud Oktobre 2023 inggana Marso ket naleppedanda ti pangta a demolisyon ken pananggamgam ti 73 ektaria a daga iti Sitio Balubad.

Idi Marso 12, 500 kabalbalayan ti napapanaw o agarup 2000 a residente ti biktima ti panangagaw ti daga. Nagusar dagiti pulis ken Clark Hills ti gasut a tao-an iti demolision.

Hacienda Tinang: naipagballigi a daga

Opisial a binigbig ti reaksyunaryo a gubyrno iti panagtagikua ti 90 mannalon a miembro ti Malayang Kilusang Samahan ng mga Magsasaka iti Tinang (Makisama-Tinang) iti 68 ektarya a daga iti Hacienda Tinang idiy Concepcion, Tarlac. Ti panangbigbig ket babaen ti maysa a sereponya idi Mayo 8. Daytoy ket bunga ti tallo a dekada a panakidangadang para iti daga ken ti panagirussuat ti kampanya a panangisubli ti daga iti porma a bungkalan idi Hunyo 2022.

Rebolusyonaryo a Hustisya

Idiy Negros Occidental, naggigiddan ti armado nga aksyon nga inrusuat ti BHB-Northern Negros maibusor iti Sarona Group idi Enero 2 iti dua nga ili ti Purok Kawayan, Barangay Bug-ang, Toboso, Negros Occidental. Imbuelto ti Sarona Group ti panagmasaker ti tinawag a Sagay 9 (wenna siyam nga agun-unas) idi Oktobre 20 iti Barangay Bulanon, Sagay City. Ti grupo ket mabaybayadan ken suportado ti AFP ken dadakkel a komprador burgesya-apo't daga ken asendero iti isla.

Inambus ken napapatay ti BHB iti lider ti grupo nga ni Juvie Sarona. Pinaralisa ken pinuoran ti traktora nga kukua ti amana. Nakumpiskar met

iti balay dagiti Sarona ti maysa M2 Carbine, maysa .45 colt, maysa a 357 revolver, maysa shotgun, agduduma a magasin ken bala. Nakumpis-kar met dagiti gadget a naglaon kadagiti napapateg nga impormasyon.

Militar Patakiasen!

Nagkaykaysa dagiti residente iti Sitio San Pedro, Barangay 3, San Jose de Buan, Samar iti maysa nga asembliya idi maudi nga Domingo ti Hunyo tapno ipaduyak ti panangsupiat ti panagkampo dagiti soldado iti sitio da. Nangrugi ti panagalad ti 87th IB iti naibaga a Sitio para iti plano nga itakder a detachment iti lugar.

Tapno parmeken ti panagkaykaysa dagiti bumaryo pinangtaan dagiti soldado ti kapitan ti barangay, lider ti sitio ken konsehal. Namutbuteng, sungbatan ken maibalud da no rauten manen ida ti BHB-Western Samar (Arnulfo Ortiz Command).